

ÚJRAGONDOLT SZEGÉNYSÉG

2016. szeptember 27-28.

Konferencia Kemény István emlékére

A szegénység és kirekesztettség olyan társadalmi jelenségek, amelyek csökkentéséért sokan, sokféleképpen tettek és tesznek, mégis újratermelődnek. A szociológia és a rokon tudományok feladata minden korban, hogy feltárják e jelenségek társadalmi viszonyait, okait, bemutassák a szegénységben és kirekesztettségben élők életét, és szembesítsék ezzel a társadalmat és a döntéshozókat. A szegénység léte azonban kínos minden politikai rendszer számára: az volt a Kádár-rendszerben, és az most is, amikor a kormányzati kommunikációban még a szó használata sem megengedett.

Kemény István (1925–2008), a magyar szociológia kiemelkedő alakja, a szegénykutatás meghatározó személyisége nevének nevezte a társadalmi jelenségeket: munkás- és cigánykutatásai mindmáig viszonyítási pontként szolgálnak a fiatalabb generációk számára. Munkásságával iskolát teremtett, emberi kiállásával mintát adott munkatársainak, tanítványainak, Schiffer Pállal való együttműködése pedig olyan időtálló alkotásokat eredményezett, mint a *Cséplő Gyuri* című film.

Kemény tevékenységét nem tűrte a Magyar Népköztársaság, emigrálnia kellett. A magyarországi fejleményeket többek között a Szabad Európa Rádió külső munkatársaként követte és kommentálta Párizsból. A rendszerváltás után térhetett csak haza, hogy ismét részt vehessen a tudományos és közéletben.

Kemény István irathagyatéka a Blinken OSA Archívumba került, ahol konferenciánkkal egy időben nyilvánosan kutathatóvá válik. Konferenciánk nemcsak az irathagyatékot és a rokon forrásokat kívánja bemutatni, hanem rangos kutatók, szakértők, művészek, aktivisták részvételével megkísérli a szegénység és kirekesztettség témakörének újragondolását, mai jelentőségének megítélését, a jövőbeli kilátások és a kitörési pontok felvázolását.

A kétnapos rendezvényt mindkét este filmvetítés és beszélgetés teszi teljessé, a konferencia időtartama alatt pedig Kemény István és Schiffer Pál alkotói együttműködésének irat- és fotódokumentumaiból készült kamarakiállítás tekinthető meg a helyszínen.

A konferencia társszervezője *A 20. század hangja Archívum és Kutatóműhely* (MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont, Szociológiai Intézet).

PROGRAM

2016. szeptember 27. kedd

09:00 Regisztráció

09:30 Megnyitó

I. KEMÉNY ISTVÁN ÉS A VIZSGÁLT PROBLÉMA

09:40 Passuth Krisztina (Kemény Istvánné): Személyesen

09:50 Havas Gábor: Kétség és remény közt. Kemény István pályaképe

10:20 Soós Károly Attila: Mérnökök, menedzserek vagy pártfunkcionáriusok?

Vállalati vezetők az 1968-as reform után

- 10:40 Szelényi Iván: Strukturális mobilitás – új munkásosztály – cigány, akit a környezete annak tart: leckék Kemény tanár úrtól
- 11:00 *Kávészünet*
- 11:20 Törzsök Erika: Kemény István, a katedra nélküli tanár, avagy a „Kemény-iskola”
- 11:40 Kovai Cecília: A ’71-es „Kemény-féle” kutatás hatása a magyarországi szociológiai cigányvizsgálatokra
- 12:00 A Kemény-iskola. Pódiumbeszélgetés Fleck Gábor és Szuhay Péter részvételével.
Moderátor: Kovács Éva.
- 12:30 *Ebédészünet*

II. A PROBLÉMA MAI ÉRVÉNYESSÉGE

- 13:30 Szabari Veronika: A módszertani individualizmus mint a keményi megismerés sajátos formája
- 13:50 Zolnay János: Kasztosodó oktatáspolitikai, kasztosodó társadalom
- 14:10 Kertesi Gábor: Roma / nem-roma demográfiai trendek, 1970–2010. Első eredmények a 2011. évi népszámlálás és a KSH demográfiai regisztereinek kapcsolt adataiból
- 14:40 Köllő János – Máthé Judit: Leletmentés – az 1971-es cigánykutatás egyéni adatbázisa
- 15:00 *Kávészünet*
- 15:20 Virág Tünde: Mobilitási lehetőségek és utak egy „cigányfalu” perspektívájából
- 15:40 Janky Béla: Ki a cigány?
- 16:00 A mai helyzet. Okok és gyökerek. Pódiumbeszélgetés Szalai Júlia és Bogdán Mária részvételével. Moderátor: Zádori Zsolt.
- 17:30 **Filmvetítés:** Cséplő Gyuri (1978), 97', rendezte Schiffer Pál.
A filmet bemutatja és a beszélgetést vezeti Szuhay Péter.

2016. szeptember 28. szerda

- 09:00 Regisztráció
- III. KEMÉNY-IRATOK ÉS ROKON GYŰJTEMÉNYEK. A PROBLÉMA REPREZENTÁCIÓJA A VIZUÁLIS MŰFAJOKBAN ÉS A MÉDIÁBAN**
- 09:30 Tari Örs Lehel: A Kemény István-gyűjtemény az OSÁ-ban
- 09:50 Kovács Éva: A Kemény István-gyűjtemény A 20. század hangja Archívumban
- 10:10 Mink András: Kemény István a Szabad Európa Rádióban

- 10:30 *Kávészünet*
10:50 Elbert Márta: Kemény István szociológus. Portréfilm (2015), 27' – bemutató
11:30 Szász Anna: Az 1971-es Kemény-interjúk csendje
11:50 Pócsik Andrea: Cigánysors és Cséplő-szerep: a Cséplő Gyuri filmemlékezete
12:10 A szegénység és kirekesztettség képi ábrázolása. Pódiumbeszélgetés Jávor István és Müllner András részvételével. Moderátor: Junghaus Tímea.

12:40 *Ebédészünet*

IV. A JÖVŐ, A KITÖRÉSI PONTOK

- 13:40 Gagyai Ágnes – Pulay Gergő: Szolidaritás, reprezentáció és képviselő a szegénységkutatásban és az új középosztálybeli aktivizmusban
14:00 Juhász Pál: Az integráció nehézségei és néhány lehetséges útja
14:20 Daróczi Gábor: Roma fiatalok esélyei az oktatást érintő változások tükrében
14:40 Teidelt Magdalena és Vajda Melinda: Saját képek. Médiaantropológiai kutatás az ELTE Média Tanszékén
15:00 *Kávészünet*
15:20 Misetics Bálint: A szegénység botránya és a szociológia politikája
15:40 Rab Árpád: A digitális szegénység természetrajza Magyarországon
16:00 Kitorési lehetőségek. Pódiumbeszélgetés Talyigás Judit és Feischmidt Margit részvételével. Moderátor: Zentai Violetta.
17:30 **Filmvetítés:** Tititá (2015), 90', rendezte Almási Tamás.
A vetítés előtti beszélgetést Almási Tamás vezeti.

Blinken OSA Archívum

1051 Budapest, Arany János utca 32.

www.osaarchivum.org

További információ: Bertalan Nóra, +36 30 271-2709, bertalan@ceu.edu

